

لیکونکی: رامزی بارود (Ramzy Baroud)
منبع او دخپریډو نیټه: کونتر پانچ (2024-01-04).
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سید حسام «مل» .

غزه، سعودي، ایران، وینزویلا او نور Gaza, Saudi, Iran, Venezuela and More

عکاسی د عمر ایلداز پواسطه

دا به عجیبه وي چې وړاند یزوکړي کوم چې د غزې په خیر یوه کوچنی سیمه چې داسې
بنکاري چې د پام وړ طبیعي زیرمو څخه بې برخې وي، اما د خپل ځان د سیا سي اراده
په درلودو بیاڅه چې حاکمیت ته ورسیري، اوبیا د ځمکي په مخ د نړۍ تر ټولومهم
جیوپولیتیک ځای شي .

په غزه کې داسرايیلوروانه جگړه اود فلسطین دخلکو افسانوي مقاومت، په هر صورت،
زموږ محاسبه بدله کړې - یا شاید چې مونږ غلط محاسبه کړي وي - خو په هر صورت
د دې په اړه او هغه داچې چې یو محاصره یا کلانند شوی ملت څه ترلاسه کولی شي، اما
دغه ملت د ډله ایز مقاومت له مخې، په حقیقت کې د لویې اصول په بشپړ ډول بدلوي،
چې یې بدل هم کړل.

په هر صورت، دا لا دمخه ده چې د غزې د جگړې او مقاومت په پایله کې د اوسني
ناورین ممکنه احتمالي پایلې په بشپړه توگه وپېژندل شي .

پداسی حال کې چې اسراییل او متحده ایالات لیواله دي چې د وضعیت ماډل ته بیرته راستا نه شي، کوم چې په منځني ختیځ کې د اکتوبر له « 7 » نیټې څخه مخکې شتون درلود، د فلسطین نوي راڅرگنده شوي مشرتابه د نړیوالو اړیکو د نوي دور معرفي کولو ته لیواله ده، یعنی نوي جیو پولیټیکل لوبغاړي، چې کولی شي په بدل کې، نوي متحدین د خپلو سیا سي هیلو او اقتصادي گټو سره وصل کړي .

دې وویل، « 2023 » د نورو لوی جیو پولیټیکل بدلونونو سره هم پک و چې په راتلونکي کال کې به زموږ نړی اغیزه وکړي؛ په حقیقت کې، د راتلونکو کلونو لپاره . دا ځینې خورا مهم جیو پولیټیک پېښې دي، چې په نړیوالو اړیکو کې د اوږدې مودې اغیزې احتمال لري.

د سعودي-ایران تړون

یو خورا مهم پېښه، د سعودي او ایران تړون دی. چې د اپریل په شپږمه د ریاض او تهران سیاسي روغې جوړې سیمه او نړی حیرانه کړه، ځکه چې د دوو مسلمانو گاونډیانو ترمنځ د ژور اختلافاتو په رامینځته کیدو سره اووه کاله مخکې اړیکې خرابې شوي.

د منځني ختیځ د دوو مهمو، مسلمانو او د تیلو تولیدونکو هیوادونو تر منځ شخړه د منځني ختیځ جیو پولیټیکل ثبات اغیزمن کړی، د بهرنیو لاسوهنو ته یې بلنه ورکړې او په مستقیم یا غیر مستقیم ډول یې د موجوده شخړو سره مرسته کړې ده.

د سولې د تړون د منځگړي په توگه د **چین** هویت هم د پام وړ و، ځکه چې دا فرصت د سیمې په عصري تاریخ کې د لومړي ځل لپاره اجازه ورکړه چې **بیجینگ** په داسې سیمه کې د سولې جوړونکي رول ولوبوي چې د اوږدې مودې لپاره د لویدیځ او د امریکا تر واک او نفوذ لاندې وه. -

د سعودي-ایران تړون په سیمه کې د دوامدار مخالفونو او کش وگیر سره سره کوم چې د سیمې حالات تعریفوی بیا هم ټینگ او ثابت پاتې شوی.

د بریکس دوهم پراختیا ده :

د بریکس هیوادونو - برازیل، روسیه، هند، چین او سویلي افریقا - په 2023 کې خپل اقتصادي اتحاد نوي لوړوالی ته رسولی دی .

دغې ډلې د اگست په ۲۴ مه موافقه وکړه چې خپل غړیتوب ته د پام وړ پراخولو اجازه ورکړي او د ۲۰۲۴ کال دجنورۍ تر لومړۍ نیټې به په دې ډله کې مصر، ایتوپیا، ایران، سعودي عربستان او متحده عربي امارات شامل وي .

برسېره پر دې، د BRICS نوی پراختیایي بانک د غړیتوب او د هغې د عمومي مالي پانګې له پلوه هم په خپله پراختیا کوي .

د انگلستان میشته څیرنیز شرکت ، اکورن میکرو کنسلټینګ د معلوماتو له مخې ، د بریکس غړي د پیرود ځواک برابری (PPP) حساب شوي ناخالص کورني محصول (GDP) له مخې د اوو ګروپ (G7) څخه ډیر شوي .

ولې دا د پام وړ دی؟

د BRICS اهمیت د 2022 په فبروري کې د روسیې - اوکراین جګړې وروسته نور هم څرګند شوی ، ځکه چې دې روسیې ته اجازه ورکړه چې د لویدیځ تر مشرې لاندې بندیزونو هاخوا اقتصادي فعالیت وکړي .

د چین سره هم، د متحده ایالاتو په مشرې سوداګریزې جګړې سره مخ دي، BRICS د نوي لوی بازارونو لپاره نوي پلټنې فارمونه رامینځته کړي چې ډیری یې په نړیوال سویل کې متمرکز دي

د لویدیځ او ختیځ، او د نړیوال شمال او نړیوال سویل ترمنځ د مخ پر ودې قطبي کیدو سره، دا طبیعي وه چې BRICS د یو ډیر تعریف شوي سیاسي خبرو اترو سره یو لوی سیاسي رول پیل کړ . دا به په راتلونکي کال کې نور هم څرګند شي.

د BRICS جیو پولیتیکل اهمیت تر ډیره په دې وړتیا کې دی چې د بدیل اقتصادي، مالي او بالاخره سیاسي پلټنې فارمونو لپاره یو پیاوړی نوی ماډل رامینځته کړي چې په مستقیم ډول په ټوله نړۍ کې لویدیځ تسلط ننګوي .

بنکته او پورته

درېیم، د نړیوالو سیاسي لوبغاړو عروج او زوال دی .د روسیې او اوکراین د جګړې له پیل څخه لږ وخت مخکې آلمان د اروپا د اقتصادي انجن په توګه کار کاوه .

د خنډونو او ننګونو سره سره چې د لویدیځ اروپا مختلف اقتصادونه ورسره مخ دي، اروپا داسې بریښي چې د COVID-19 وبا له اغیزو څخه د بشپړې رغیدو په لور روانه ده . بریښتیا، ځینې شنونکو د ډیر خوشبینی او ساختماني غلطیو په اړه خبرداری ورکړی، مګر اروپا د بیا رغونې هڅو ته دوام ورکوي .

بیا، د اوکراین جګړه پیل شوه، د اروپا زیا نمونکي اقتصادي ځایونه - په ځانګړې توګه د انرژۍ انحصار - د جیوپولیتیک محدودیتونو سره، د بیلګې په توګه په متحده ایالاتو باندې د هغې سیاسي او نظمي تکیه، په روسیه باندې د انرژۍ تکیه او په چین باندې اقتصادي تکیه تر منځ د توازن عمل .

د اروپا د بیا رغونې خوب به داسې ښکاري چې په نه ختمیدونکې خوب بدل شوی د بېوې مطالعې له مخې چې د سویس ملي بانک لخوا ترسره شوي او په تیر سپتمبر کې خپره شوي، "په اوکراین کې جگړې د اروپا اقتصادي وده کمه کړې او په ټوله وچه کې یې انفلاسیون د پام وړ لوړ کړی،" روپترز راپور ورکړ .

پداسې حال کې چې اروپا د دې نه منلو وړ دریخ سره مبارزې ته دوام ورکوي، نور هیوادونه چې د پیرو کلونو لپاره د لویدیځ هیوادونو سره د دوی د ښکاره سیاستو شخړو له امله گوبنه شوي، ځانونه په خورا پیاوړې موقف کې موندلي .

بدلیدونکي نړیوال او نظامي تحرک په حقیقت کې د مالي، نایجر، چاد، بورکینا فاسو او نورو هیوادونو ته اجازه ورکړې چې پیری یې په لویدیځه افریقا او د هغې ساحل سیمه کې دي - په دې حالت کې فرانسه د خپلو پخوانیو مستعمرو سره مقابله وکړي، او د مفکورې بیا تعریف کړي د استعمار وروسته حاکمیت .

له بلې خوا وینزویلا، چې د واشنگتن لخوا سخت بندیزونه لگول شوي وو، په پای کې توانیدلی چې خپل تیل په نړیوال بازار کې وپلوري، په دې توگه د اقتصادي بحران څخه چې په لسيزو کې بې ساری دی، مخه نیسي. دا یوازي د اوکراین د جگړې په پایله کې د نړیوال انرژي بحران له امله ممکن شو .

دا ټول جیوپولیتیک بدلونونه احتمال لري چې په 2024 کې زموږ سره پاتې شي، چې د نړۍ په سیاسي نقشه کې د نورو پام وړ بدلونونو لامل کیږي او له بده مرغه، لا نور شخړې هم . وخت به ووايي.

دلیکونکی په اړه څوکرښي :

رمزي بارود له شلو کلونو راهیسې د منځني ختیځ په اړه لیکنې کوي. هغه په نړیواله کچه همغږي شوی کالم لیکونکی، درسنيو مشاور، د څوکتابونو لیکوال او د PalestineChronicle.com بنسټ ایښودونکی دی. هغه وروستی کتاب **My Father Was a Freedom Fighter** و: دغزې بې خبره کیسه (پلوتو پریس، لندن).

رمزي بارود

نفوذ د سعودي-ايران تړون دوامدار ثابت شوی، سره له دې چې د روانو شخړو او مبارزې سره سره چې د سیمې تعریف ته دوام ورکوي. د سعودي-ايران تړون یو، د سعودي او ايران تړون دی. د اپریل په شپږمه د ریاض او تهران سیاسي روغې جوړې سیمه او نړۍ حیرانه کړه، ځکه چې د دوو مسلمانو گاونډیانو ترمنځ ژور اختلافات اووه کاله مخکې اړیکې خرابې شوې. د منځني ختیځ د دوو مهمو، مسلمانو او د تیلو تولیدونکو هیوادونو ترمنځ شخړه د منځني ختیځ جیو پولیټیکل ثبات اغیزمن کړی، د بهرنیو لاسوهنو ته یې بلنه ورکړې او په مستقیم یا غیر مستقیم ډول یې د موجوده شخړو سره مرسته کړې ده. د سولې د تړون د منځگړي په توگه د چین هویت هم د پام وړ و، ځکه چې دا فرصت د سیمې په عصري تاریخ کې د لومړي ځل لپاره اجازه ورکړه چې بیجینگ په داسې سیمه کې د سولې جوړونکي رول ولوبوي چې د اوږدې مودې لپاره د امریکا تر واک لاندې ده. - د لویدیځ